

1. НОТЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ

1.1. Информација о Друштву

Године 1953. основан је Центар за вјештачко осјемењавање животиња, који је разним трансформацијама пререгистрован у акционарско друштво «Ветеринарско-сточарски центар». Према Закону о приватизацији државних предузећа, дио капитала (34,54%) припада интерним дионичарима и осталим грађанима. Остао је државни капитал умањен за Пензиони фонд и Фонд за реституцију, у висини од 54,55% који ће бити предмет даље приватизације.

«Ветеринарско-сточарски центар» а.д. са сједиштем у Бања Луци, Улица Књаза Милоша број 21, поред основне дјелатности производње сјемења за вјештачко осјемењавање крва (услуге у узгоју животиња), бави се и veleпродајом ветеринарских лијекова, сточне хране и едукацијом кадрова из области репродукције.

Просјечан број запослених је 27 радника.

1.2. Основа за израду финансијских извјештаја Друштва

Финансијски извјештаји Друштва «Ветеринарско-сточарски центар» а.д. Бања Лука за период 01.01.2019. – 31.12.2019 су припремљени у складу са Међународним рачуноводственим стандардима.

МРС 1 –Представљање и нпрезентација

МРС 2- Залихе

МРС 8-Нето добитак и губитак периода,основне грешке и промјене рачуноводствених политика

МРС 16-Некретнине постројења и опрема

МРС 18-Приходи

МРС 36-Обезврјеђење средстава

МРС 38-Нематеријална-неопипљива средства

МРС 41-пољопривреда

Поред наведених МРС, код састављања годишњег финансијског извјештаја кориштени су прописи из области пореске регулативе (Закон о порезу на додатну вриједност, Закон о порезу на добит, Закон о порезу на доходак, Закон о порезима на имовину, Закон о девизном пословању) као и други законски и подзаконски прописи који су били на снази у моменту настанка пословних догађаја и њиховог евидентирања.

Финансијски извјештаји се припремају у складу са одредбама ових Стандарда, осим ако се другачије не пропише у овим нотама.

Сви износи су исказани у националној валути, а то је конвертибилна марка (КМ).

1.3. Основе вредновања

Финансијски извјештаји Друштва претежно су припремљени на начелу набавне вриједности (трошку набавке).

Основна средства (некретнине, постројења и опрема) процијењени су по набавној вриједности умањеној за акумулисану амортизацију.

Импаритетни губици нису утврђивани.

1.4. Кориштене рачуноводствене политике и процјене

Код састављања финансијских извјештаја кориштене су рачуноводствене политике (Правилник о рачуноводству) које је усвојио Управни одбор Друштва 2016. године.

1.4.1. Нематеријална средства

Нематеријална средства се вреднују по набавној вриједности осим трајног права кориштења градског грађевинског земљишта, утврђеног у поступку приватизације државног капитала на дан 30.06.1998. године.

Вијек кориштења нематеријалних средстава, осим трајних права, утврђује се на основу уговора којим су регулисани услови стицања појединих нематеријалних средстава.

Амортизација нематеријалних средстава (патенти и лиценце) врши се линеарном методом, у зависности од уговореног рока кориштења.

Овдје је потребно напоменути да је друштво у току 2015 године покренуло иницијативу за укњижбу земљишта и та активност је готово завршена. Из тог разлога трајно право кориштења како је до сада вођено у пословним књигама је у 2015 години прокњижено на конто 0201 у износу од 918866 КМ.

Такво почетно стање је преузето у наредним годинама.

1.4.2. Стална материјална средства

Стална материјална средства (некретнине, постројења, опрема и друга стална материјална средства) почетно се признају по набавној вриједности (набавна цијена увећана за зависне трошкове набавке).

Утврђен је корисни вијек сталних материјалних средстава за свако средство појединачно.

Послије почетног признавања, некретнине, постројења и опрема процјењују се по набавној вриједности, умањеној за исправку вриједности (акумулисану амортизацију).

Тестирање средстава на импаритетне губитке ради евентуалног умањења њихове садашње вриједности врши се само на основном стаду.

Амортизација материјалних средстава обрачунава се линеарном методом током процијењеног вијека кориштења средства и једнака је амортизацији по прописаним стопама.

Амортизација алата, инвентара, амбалаже и ауто гума чији је вијек употребе дужи од једне године обрачунава се као и код сталних материјалних улагања, осим ситног инвентара чија је набавна вриједност материјално безначајна, који се евидентира на терет расхода периода.

1.4.3. Накнадни издаци и трошкови одржавања и поправки

Накнадни издаци који се учине у вези са некретнинама, постројењима и опремом који утичу на повећање очекиваног учинка појединачних средстава или на продужење корисног вијека употребе, укључује се у набавну вриједност тог сталног материјалног средства.

Улагања, тј. издаци по основу текућег одржавања, признају се као расходи периода у коме настану.

1.4.4. Залихе материјала

Залихе материјала, резервних дијелова, алата, инвентара, амбалаже и ауто гума признају се по трошку набавке, цијени коштања или по нето продајној вриједности, у зависности која је нижа.

Трошак залиха одређује се по методи пондерисаних просјечних трошкова.

1.4.5. Потраживања од продаје и друга потраживања из пословних односа

Потраживања од купаца, државе, запослених и остала потраживања признају се по номиналној вриједности, евентуално увећаној за камате обрачунате у складу са уговором, законом и сл. На дан билансирања врши се процјена ризика ненаплативости појединачних потраживања и усклађивање вриједности краткорочних потраживања које се евидентира на терет расхода текућег периода.

1.4.6. Готовина и готовински еквиваленти

Средства у облику новца исказују се у номиналној вриједности израженој у конвертибилним маркама. Износи готовине на рачунима у банкама и благајнама који гласе на страна средства плаћања исказују се у конвертибилним маркама према средњем курсу Централне банке БиХ који је на дан трансакције, односно по средњем курсу на дан билансирања.

Готовински еквиваленти се исказују по њиховој номиналној вриједности.

1.4.7. Трошкови будућих периода плаћени унапријед

Унапријед плаћени трошкови исказују се као активна временска разграничења и укључују у трошкове периода на који се односе (премије осигурања).

1.4.8. Капитал и резерве

Капитал се исказује у износу по почетном билансу на дан 30.06.1998. године.

Резерве из добити исказују се по номиналној вриједности извршених издвајања из нето добитка (законске резерве). Добитак и губитак текуће године утврђују се у складу са рачуноводственим прописима, МРС и Законом о предузећима. Добитак или губитак текуће године у билансу се након опорезивања, исказује као нето добитак (за распоdjелу), односно укупан нето губитак.

1.4.9. Дугорочне обавезе

Дугорочне обавезе се исказују по номиналној вриједности увећаној за камате на основу закљученог уговора.

1.4.10. Краткорочне обавезе

Краткорочне обавезе се исказују по номиналној вриједности увећаној за камате обрачунате у складу са закљученим уговором, прописима, односно одлуком управе Друштва.

1.4.11. Обрачунати трошкови и разграничени приходи

На терет расхода обрачунског периода, или на терет набавне вриједности залиха, у корист пасивних временских разграничења, евидентирају се трошкови за које у моменту признавања не постоји одговарајућа књиговодствена исправа да би се признали као обавеза. Кад се прибави адекватна документација, временска разграничења се укидају у корист рачуна обавеза.

Приходи који не испуњавају услове признавања у текућем обрачунском периоду одгађају се преко рачуна временских разграничења за будуће периоде (разграничени приходи).

1.4.12. Трансакције у страниј валути

Потраживања и обавезе проистекле из трансакције у страниј валути почетно се признају у конвертибилним маркама примјеном средњег курса Централне банке БиХ на дан трансакције. Курсне разлике произашле из трансакција у страниј валути признају се као приходи или расходи периода у којем су настали. Курсне разлике по основу потраживања и обавеза, у случајевима када нису доспјеле на наплату, признају се најкасније на дан билансирања.

1.4.13. Признавање прихода

Приходи од продаје се признају по принципу фактурисане реализације ако:

- су ови значајни ризици и користи од власништва над робом прешли на купца,
- је износ прихода могуће утврдити, те
- ако је трошкове који су настали или који ће настати у вези са продајом могуће поуздано измјерити.

Приходи од продаје услуга признају се након извршене услуге.

Одобрени рабати и порез на додату вриједност се одбијају од износа прихода.

Камате се признају у приходе сразмјерно времену кориштења позајмљених средстава, а у складу са уговором или законом.

Признавања расхода

Сви трошкови и расходи који се односе на обрачунски период обухваћени су у финансијским извјештајима (начело настанка догађаја).

Датум усвајања финансијских извјештаја

Финансијски извјештај за период 01.01.2019. – 31.12.2019 године предат је надлежној служби Агенције за посредничке, информатичке и финансијске услуге у Бања Луци, тј. Регистру финансијских извјештаја. Финансијски извјештај усваја Скупштина акционара Друштва на приједлог Управног одбора, у законском року.

1.5. Ноте уз појединачне финансијске извјештаје Друштва

Нота бр. 1

Подаци о промјенама на рачунима набавне вриједности, исправке вриједности те књиговодствене вриједности сталних материјалних средстава приказани су у билансу стања и у овом обрачунском периоду није било ни набавки ни продаје основних средстава па је њихова вриједност умањена за акумулирану амортизацију.

Процјена набавне вриједности сталних материјалних средстава није вршена у 2015 години., па је амортизација обрачуната на набавну вриједност која по мишљењу управе предузећа одговара тржишној вриједности.

Друштво располаже са расплодним биковима као основним стадом које се не амортизује, а у току 2019 године извршена је процјена ових средстава. Наиме, у току ове године извршена је набавка 2 млада бика. Продати су бикови који су због општег здравственог стања постали неспособни за даљу производњу.

Нота бр. 2

Залихе се састоје од залиха материјала и залиха недовршене производње (дозе ДСС-а – дубоко смрзнуто сјеме за вјештачко осјемењавање крава), које се у складу са усвојеним рачуноводственим политикама евидентирају на контима текућих средстава.

У току године друштво је извршило анализу цијене коштања дозе произведеног сјемена и на тај начин утврдило да она износи 4,25 КМ по дози. Ово из разлога што се ради о сјемени веома квалитетних животиња чија је набавна вриједност веома висока. Раније произведено сјеме које се нашло на залихи остаће по раније утврђеној цијени.

Нота бр. 3

Потраживања од продаје и друга потраживања на дан 31.12.2019. године чине потраживања од купаца у износу од 165,294 КМ а потраживања за исправку вртиједности купаца за утужене купце и за које је изврше ондиректан оппис отпис износи

40922 КМ,. Остало су друга разна потраживања.

Нота бр. 4

Готовину и еквиваленте готовине чине:

- новац на жиро-рачунима код пословних банака	82.749 КМ
- Новац у благајни	94 КМ
- Прелазни рачун	315 КМ
- Укупно	83.158 КМ

Нота бр 5

- Структуру укупног капитала предузећа на дан 31.12.2019 . Године чине слиједеће позиције

- Акцијски капитал	1969820КМ
-Револаризационе резерве	37956 КМ
-Статутарне резерве	488908 КМ
-Законске резерве	8.712 КМ
-Нераспоређени добитак	260.160 КМ
-Добитак текуће године	63797 КМ
УКУПНО	2.829.353КМ

Приликом приватизације друштва разлика између првобитне вриједности капитала и процијењене вриједности износила је 488908 КМ. Овај износ је књижен на конто ревалоризационе резерве. Међутим, детаљним сагледавањем стања утврђено је да се овдје очито ради о статутарним резервама па је тако и извршено књижење у 2015 години и тај износ је непромијењен у овом периоду.

Номинална вриједност једне акције је 1 КМ

Укупан број акционара је 205

Нота бр. 6

Промјена вриједности залиха учинака – повећање вриједности залиха недовршене производње (ДСС-а) у односу на претходну годину одражава се на повећање прихода за 2019. Годину.

Нота бр. 7

Трошкови материјала признају се према усвојеним рачуноводственим политикама Друштва, осим горива и енергије који се признају према вјеродостојним књиговодственим исправама (фактура добављача, нота рачун исл.).

Нота бр. 9

Трошкови бруто зарада и накнада обухватају трошкове нето плата, пореза и доприноса обрачунате по прописаним стопама, те сва друга лична примања радника на која се, у складу са Законом о порезу на доходак грађана, порез и доприноси обрачунавају примјеном прописаних стопа пореза и доприноса, као и накнаде члановима Управног и Надзорног одбора.

Плате запосленима признају се према одредбама Уговора о раду, Правилника о раду предузећа који је у складу са гранским колективним уговором, као и остале накнаде.

Трошкови бруто зарада и накнада зарада у овом периоду су повећани из разлога ангазовања радника на прикупљању узорака млијека по уговору са Министарством пољопривреде и шумарства.

Нота бр. 10

Како је наведено у рачуноводственим политикама обрачун амортизације свих сталних материјалних средстава у 2019. години вршен је на основу њиховог процијењеног корисног вијека.

Нота бр. 11

Остале пословне расходе чине:- трошкови производних услуга (превоз, ПТТ, царине..), нематеријални трошкови без пореза и доприноса и остали расходи

Нота бр. 13

Пословни добитак, утврђен у главном обрасцу биланса успјеха представља разлику између већег износа пословних прихода у односу на пословне расходе. Тако утврђен пословни добитак чини укупан (бруто) добитак прије опорезивања.

Добит у овом обрачунском периоду износи 63.797 КМ и углавном је резултат повећаних залиха недовршене производње.

ДИРЕКТОР

